

## Sidosryhmäneuvottelukunta, hinnoittelun valvontamenetelmien kehittäminen

Aika: 6.9.2022 klo 12:00 – 15:00

Paikka: Lintulahdenkuja 4, Monitoimitila A/ Teams -kokous

Osallistajat: Pasi Kuokkanen (Suomen Sähkökäyttäjät Ry), Antero Reilander (Fingrid Oyj), Sanni Harala (Lähienergialiitto Ry), Osmo Siirto (Helen Sähköverkko Oy), Tommi Lähdeaho (Elenia Verkko Oyj; Energiateollisuus RY/Regulaatiotoimikunta), Mika Paloranta (Auris Kaasunjakelu Oy), Jari Nykänen (Paikallisvoima Ry), Jouni Pylvänäinen (Kymenlaakson Sähköverkko Oy), Ina Lehto (Energiateollisuus Ry), Marju Silander (Suomen Omakotiliitto Ry), Kaisa Matschoss (Kuluttajatutkimuskeskus), Matti Takamäki (Koillis-Satakunnan Sähkö Oy), Mika Matikainen (Järvi-Suomen Energia Oy), Noora Neilimo-Kontio (Caruna Oy; Caruna Espoo Oy), Petri Pylysy (Kiinteistöliitto Ry)

Veli-Pekka Saajo (pj.), Tiina Karppinen, Emmi Puputti, Lasse Simola, Jaakko Kenilä, Maija Laine, Suvi Lehtinen, Lari Teittinen

### Kokousmuistio 4. kokous

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi. Puheenjohtaja esitteli lyhyesti kokouksen agendan joustoihin liittyvän kannustimen ja yksikköhintojen päivittämisen/verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman määrittelyn osalta.

Energiaviraston johdolla käytiin läpi lyhyt yhteenveto edellisen kokouksen aiheista ja mainittiin, että edellisen kokouksen muistio on lisätty Energiaviraston kotisivuille sekä lähetetty tiedoksi työryhmälle sähköpostitse. Sidosryhmiltä saatujen kommenttien perusteella valvontamenetelmien kehittämisessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota regulaatoriskiin sekä kehittämisen läpinäkyvyyteen. Lisäksi sidosryhmät ovat lähettäneet kommentteja myös yksikköhintoihin liittyen, jotka ovat tämän kokouksen agendalla.

2. Energiavirasto alusti joustoihin liittyvän kannustimen osalta ja tässä yhteydessä kerrattiin myös sidosryhmien näkemyksiä joustokannustimeen liittyen kevään keskusteluista.

Keskustelun aikana selvennettiin joustokannustimen rakennetta, suhdetta innovaatiokannustimeen sekä kannustimen muutosta valvontajaksojen 2024–2027 ja 2028–2031 välillä. Osallistajat olivat yksimielisiä siitä, että esitellyn kannustimen rakenne on looginen ja dynaaminen, mutta lopullinen kannustin tulisi rakentaa joustavaksi valvontajaksojen välillä. Oleellisenä nähtiin muun muassa, ettei valvontajaksojen vaihtuminen vie kannusteita aloittaa hankkeita valvontajakson lopulla.

Osallistujien joukossa pidettiin myös hyvänä Energiaviraston etukäteistä hyväksyntää hankkeiden sisällyttämiseksi kannustimeen. Hankkeiden hyväksymisprosessi herätti keskustelua sekä mahdollisuus kuulla asiakkaita ja sidosryhmiä ennen hyväksymistä tai hankkeen aikana. Hankkeiden



6.9.2022

kuuleminen sitouttaisi loppukäyttäjiä paremmin ymmärtämään mistä hankkeessa on kyse ja sen potentiaalisista hyödyistä. Keskustelussa nostettiin esiin myös, että joustohankkeiden etukäteishyväksynnän sääntöjen ja periaatteiden tulisi olla hyvin määriteltynä ja julkaistuna etukäteen. Keskustelussa ehdotettiin myös, että etukäteen määriteltäviin periaatteisiin tulisi sisällyttää hankekohtainen arviointi asiakashyödyistä. Keskustelussa tuotiin esille myös hyväksytyjen hankkeiden seuranta ja julkisuus. Erityisesti nostettiin esiin se, ettei samankaltaisia hankkeita kehitettäisi useassa paikassa samanaikaisesti ja kehitettyjen joustoratkaisujen tulisi lopulta olla koko toimialan hyödynnettävissä. Hankkeiden julkaisun osalta on huomioitava liikesalaisuuksiksi tulkittavat tiedot ja arvioitava niiden käsittelyä jo etukäteen. Lisäksi keskustelussa nostettiin esiin, että virastolla tulee olla riittävä resurssointi hankkeiden hyväksymisprosessissa.

Keskustelussa nostettiin esiin myös kannustimen neutraliteetti ja se, ettei kannustin saa ohjata joustojen hankintatapaa ja kannustimen tulisi huomioida eri tavat (opex ja capex) tasapuolisesti. Lisäksi esitettiin näkemys siitä voisiko kannustimessa huomioida hankittu sitoutettu jousto eikä ainoastaan aktivoitu jousto.

Lisäksi keskusteltiin mallin mahdollisuuksista huomioida toimitusvarmuusjousto ja asiakkaan kanssa yhdessä sovittavat laatukriteerit ja jousto, erityisesti tilanteissa, joissa etäisyydet ovat pitkiä ja verkkoinvestoinnit merkittäviä. Energiaviraston näkemyksen mukaan tämänkaltaisen toimitusvarmuusjousto on sähkömarkkinalain vastainen, sillä verkonhaltijan tulee lain mukaan rakenteellisesti täyttää 6 h/36 h toiminnan laatuvaatimukset.

Kannustimen osalta tulee myös pitää mielessä kokonaisuus. Kun joustoratkaisuja rakennetaan, on tärkeää tehdä selväksi mitä kannustimen piiriin sisällytetään. Kun kokonaisuus on selkeä ja tiedetään mitä sillä tavoitellaan, on siitä helpompaa myös kommunikoida loppukäyttäjille.

3. Energiavirasto alusti yksikköhintojen päivittämisestä ja verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman määrittelystä.

Alustuksen jälkeen keskusteltiin mitä muutokset komponenttijaottelussa tosiasiallisesti tarkoittavat ja keskusteltiin voisiko esimerkiksi yksikköhintoissa jotenkin huomioida vihreää siirtymää vähähiilisen rakentamisen myötä. Keskustelussa tuotiin myös esiin verkkorakentamisen tämänhetkiset haasteet komponenttipulan ja Ukrainan sodan osalta. Keskustelua herätti myös yksikköhintojen päivittämisväli, jonka osalta ainakin 8 vuoden päivittämisväli koettiin liian pitkäksi. Paikallisvoima ry kommentoi, että päivittämisväli voisi olla vain 2 vuotta. Energiavirasto puolsi kuitenkin ennemmin 4 vuoden päivittämisväliä. Energiavirasto toi esiin, että yksikköhintojen päivittäminen on osaltaan aikaa vievä prosessi, joka vaatii resursseja sekä virastolta että verkonhaltijoilta ja yksikköhintojen päivittämissä lisäminen vaatisi laskennan automatisointia. Energiaviraston näkemyksen mukaan lyhyt päivittämissä saattaisi myös heikentää investointikannustimen ohjausvaikutusta eikä todellinen tehostaminen olisi yhtiöille välttämättä mahdollista yksikköhintojen päivittämissä välissä.



6.9.2022

Keskustelussa oltiin kiinnostuneita myös akateemisen työryhmän lausunnon ehdotusten huomioimisesta verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman määrittelyssä. Erityisesti ns. jäädytetyn regulaatiotaseen soveltaminen herätti kysymyksiä ja keskustelua. Osa osallistujista näki ehdotuksen regulaatiotaseesta olevan yksinkertaisempi ja helpompi ymmärtää nykyiseen yksikköhintamäärittelyyn nähden. Energiavirasto toi esiin verkko-omaisuuden määrittelyn kriteerit ja regulaatiotaseen ongelmallisuuden heijastaa verkon todellista käyttö- ja markkina-arvoa sähkömarkkinalain vaatimalla tavalla. Energiavirasto huomautti myös, että regulaatiotaseen käyttö kohtelee syrjivästi erityyppisiä verkonhaltijoita.

Lisäksi Energiavirasto huomautti, että tiheän (1-2 vuotta) yksikköhintojen päivitysvälin käyttäminen tarkoittaisi todennäköisesti siirtymistä reaalisen WACC:n käyttöön, joka puolestaan voisi tuottaa merkittäviä haasteita esimerkiksi sovellettavan inflaatio-oletuksen osalta. Energiavirasto kuitenkin korosti, että menetelmäkehitys on kesken ja keskustelua ja arviointia jatketaan. Jatkokeskustelu aiheen osalta nähtiin yleisesti hyvänä asiana.

#### 4. Muut asiat

Kokouksen päätteeksi keskusteltiin vielä Energiaviraston vaikutusarvioinnista osana valvontamenetelmien kehittämistyötä, jossa pyritään skenariomaan erilaisten menetelmävaihtoehtojen vaikutuksia. Vaikutusarviointityötä pidettiin yleisesti erittäin tärkeänä osana menetelmäkehitystä. Keskustelussa nostettiin esiin, että valvontakokonaisuuden tulisi jatkossakin säilyttää kannustimet tehokkaalle toiminnalle ja jatkuvalle toiminnan kehittämiseksi. Tehokkaan toiminnan lisäksi arvioinnissa tulisi pitää mielessä myös hinnoittelun kustannusvastaavuus.

Energiavirasto muistutti osallistujia seuraavasta sidosryhmäneuvottelukunnan kokouksesta, joka järjestetään 10.10.2022. Seuraavan kokouksen agendalla on Energiaviraston tilaaman WACC-selvityksen, sähkön jakeluverkon KAH-kustannusselvityksen sekä sähkön jakeluverkon tehokkuusmittaus selvityksen esittely. Energiavirasto myös tiedotti osallistujia tehokkuusmittaus selvityksen osalta järjestettävästä erillisestä tilaisuudesta, joka järjestetään 27.9.2022 Teamsin välityksellä. Tehokkuusmittaus selvityksen loppuraportti lähetetään sen valmistuttua kokouskutsun yhteydessä.

### Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kokoukseen osallistuneita ja päätti kokouksen klo 14:08.

Liitteet Kokouksessa esitetyt kalvot

Jakelu Sidosryhmäneuvottelutoimikunnan jäsenet

Tiedoksi Energiaviraston kotisivut/Hinnoittelun valvonta -osion Menetelmäkehittämisen osiot